

Vänersborgs kommun

kommun@vanersborg.se

2019-12-19

1 (19)

Dnr-SI 2019:6570

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Dalboskolan i Vänersborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Dalboskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Dalboskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver inleda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete vid skolenheten som säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att eleverna ges ett verkligt inflytande över planeringen, genomförandet och utvärderingen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver ur olika perspektiv analysera skillnader mellan olika lärares bedömningar och betyg i syfte att säkerställa likvärdiga betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 augusti 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6570) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömning är att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet vid skolenheten med ett fokus på kunskapsuppdraget samt följer upp att lärandet som sker i kollegiet också ger avtryck i undervisningen. Skolenhetens arbetsorganisation möjliggör att lärarna regelbundet möts och diskuterar utveckling av utbildningen. Rektorn medverkar inte direkt i arbetet i de olika personalgrupperna men säkerställer, via bland annat skolans förstelärare, att det bedrivna arbetet fokuserar på skolans kunskapsuppdrag. Vidare bedriver rektorn tillsammans med sin personal, systematisk och kontinuerlig uppföljning och analys av skolenhetens olika resultat för att därefter besluta om utvecklingsåtgärder. Däremot följer rektorn inte upp hur värdegrundsuppdraget i sin helhet integreras i undervisningen. För att ytterligare utveckla sitt arbete med att leda och organisera det pedagogiska arbetet behöver rektorn genomföra en kontinuerlig uppföljning av värdegrundsuppdragets integrering i undervisningen. Rektorn behöver även säkerställa att skolenhetens jämställdhetsarbete leder till att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Granskningen visar att rektorn har skapat förutsättningar för skolenhetens personal att samverka och lära av varandra för att utveckla utbildningen. Lärarna är organiserade i ämneslag och årskurslag och träffas olika frekvent beroende på hur behoven i verksamheten ser ut. Det som lärarna diskuterar i ämneslagen handlar om undervisning, samplanering, betyg och bedömning, förhållningssätt för att nå vissa elever och frågor som rektorn initierat. Rektorn berättar att hen utövar sitt pedagogiska ansvar genom regelbundna möten med förstelärarna och övriga lärare, via förekommande lektionsbesök samt via dilemman som lärarna själva lyfter. Flera

lärare anser emellertid att mentorer och elevhälsoteamet borde träffas oftare och att berörda lärare alltid ska sitta med när elevärenden tas upp. Önskemålet har framförts till rektorn utan att det hittills har lett till några konkreta åtgärder. Tidigare fanns det kommunövergripande nätverksträffar som lärarna uppskattade men de finns inte längre efter ett huvudmannabeslut, enligt rektorn. Lärarna säger att rektorn styr det pedagogiska utvecklingsarbetet främst inom ramen för projektet "Plugg Innan" (projektet pågår från januari 2018 till juni 2020 under Göteborgs kommunalförbunds övergripande ansvar) där bland annat auskultation ingår som lärarna menar fungerar väldigt bra för att de därigenom får syn på sin egen undervisning. Sammantaget upplever lärarna att skolans mötesformer gör att de betraktar skolan som en lärande organisation med utrymme att diskutera pedagogiska frågor.

Lärarna berättar vidare att det inte finns någon formell utsedd lärare som ska ansvara för introduktion av nyanställda lärare, det förväntas att kollegor tar hand om en nyanställd främst inom ämnet. Samtidigt anser de att det hade varit bra om nyanställda fått stöd i mer formaliserade former. Även rektorn vill att skolan på ett bättre sätt tar hand om nyanställda. I nuläget får de nyanställda vara med i ämnesarbetslagen för att få en bra plattform. Dessutom ingår alla nyanställda i ett mentorspar där de mer erfarna mentorerna hjälper nyanställda kollegor men det finns ingen plan för hur introduktionen av obehöriga ska gå till.

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att kunskapsresultat sammanställs på olika nivåer och genomförda analyser av exempelvis kunskapsresultat ställs i relation till de förutsättningar som rektorn gett lärarna. Lärarna känner till att en stor andel av eleverna inte uppnår kunskapskraven i alla ämnen. Som följd av dessa resultat har en handlingsplan antagits och bland annat projektet "Plugg Innan" igångsatts för att komma till rätta med de låga resultaten. Rektorn förklarar att genomförda intervjuer inom projektet bland annat visar att relationsbygge behöver utvecklas och lektionsstrukturen förtydligas med "start och stopp" på lektioner. Intervjuer med elever som haft låga resultat har analyserats i ämneslagen och ett flertal insatser genomförts som förklaras av lärarna, elevhälsoteamet och rektorn. Exempelvis erbjuds extra lovskolor, fler lärare har anställts, dock inte alltid behörig personal, och stora insatser har gjorts i matematikämnet. Bland annat har eleverna delats in i olika undervisningsgrupper beroende på deras kunskapsnivå i ämnet vilket bestäms utifrån olika tester. Mer resurser läggs för de elever som behöver mer stöd för att nå kunskapskraven och lärarna får, enligt rektorn, bättre förutsättningar för att uppmärksamma elevernas behov i mindre elevgrupper. Även på så kallad "annorlunda skoldag" erbjuds stöd till alla elever oavsett vilken kunskapsnivå de befinner sig på. Rektorn och lärarna antar att elevernas kunskapsresultat kommer att bli bättre som en följd av dessa satsningar. Förra läsåret försökte skolan med nivågrupper i andra ämnen

än i matematik men det blev inte lika bra resultatförbättring som i matematik. Det finns inslag i utbildningen som elever och skolpersonal deltar i som exempelvis trygghetsvandring, arbete med antimobbning, olika övningar som stärker vi-känslan bland eleverna som sammantaget visar att värdegrundsuppdraget till viss del finns med i utbildningen. Även rektorn betonar till sin personalgrupp, såväl till lärarna som till elevhälsoteamet, vikten av att arbeta med värdegrundsfrågor. Enligt rektorn förmedlar hen en uttalad förväntan att varje lärare kontinuerligt och systematiskt ska diskutera värdegrundsfrågor med eleverna men det bedrivna arbetet behöver systematiseras och följas upp. Lärarna upplever att rektorn fördelar resurser utifrån resultat och behov genom att exempelvis anslå extra resurser till elever som har svårt med att nå kunskapskraven.

Granskningen visar att jämställdhetsperspektivet inte i tillräcklig utsträckning är integrerat i rektorns ledarskap. Det innebär att rektorn inte i tillräcklig omfattning säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att utvecklas. Mycket av arbetet utgår från enskilda lärares intressen och vilja att integrera jämställdhetsperspektivet i sin undervisning. Rektorn anser att det vid skolenheten inte finns något större behov av att prata om jämställdhet. Detta mot bakgrund av hens uppfattning om att det är en homogen elevsammansättning avseende pojkarnas och flickornas bakgrund och likartade intressen samt en uppfattning om att det inte finns traditionella könsmonster på skolan och i närsamhället. Elevhälsoteamet uppger att de vid något enstaka tillfälle pratat om normkritiskt bemötande, att skolsköterskan vid hälsosamtal ställer frågor om könsidentitet och att studie- och yrkesvägledaren talar om traditionella könsroller vid studieval och utifrån det visar på olika alternativ. Lärarna och elevhälsoteamet berättar att elevernas kunskapsresultat eller upplevd trygghet och studiero inte analyseras utifrån könsaspekter trots att det finns underlag som skulle kunna användas i det syftet. Å andra sidan menar rektorn att man på skolan har analyserat såväl kunskapsresultaten som incidentrapporter utifrån kön och inte funnit några mönster som skulle kunna förklaras utifrån könsaspekten utan att värdena varierar över tid oberoende av könsaspekten. Olika, inte sällan omedvetna, förhållningssätt mot pojkar och flickor kan ibland tas upp i arbetslaget men det har inte styrts från rektorn, berättar lärarna. Enstaka lärare ger exempel på hur de på eget initiativ arbetar med jämställdhetsfrågorna men säger att det inte finns något gemensamt arbete för hela skolan. Lärarna har inte i nutid fått någon kompetensutveckling runt jämställdhet men för två år sedan bedrevs ett arbete om "alla lika och alla olika" och då kom man delvis in på jämställdhetsfrågor.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver inleda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete vid skolenheten som säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att det vid skolenheten endast i begränsad utsträckning, och utifrån enskilda lärares initiativ, uppmärksammas skillnader i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar. Utöver en ren resultatsammanställning av kunskapsresultat uppdelat efter kön finns det inga exempel på någon analys om undervisningens utformning och om personalens bemötande av elever, oavsett deras könstillhörighet, ger alla samma möjligheter att lyckas i skolan.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att systematiskt, kontinuerligt och löpande planera, följa upp och utveckla utbildningen vid skolenheten. Skolans strategiska arbete med jämställdhet ska ske inom ramen för dess värdegrunds- och demokratiuppdrag. Läroplanen stipulerar att skolan aktivt och medvetet ska främja alla elevers lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Skolan ska organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Enligt läroplanen ska läraren synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor.

Mot den bakgrunden rekommenderar Skolinspektionen rektorn att initiera och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete vid skolenheten. För att ett sådant arbete ska betraktas som strategiskt handlar det om att ha en långsiktig plan, att se helheten och att förstå hur arbetet ska leda till ett resultat på lång sikt. I det arbetet ingår att rektorn följer upp personalens medvetenhet och kompetens om på vilka sätt pojkar och flickor bemöts i utbildningen, vilka krav och förväntningar som ställs på dem samt hur detta bidrar till att forma eleverna uppfattning om vad som betraktas som kvinnligt respektive manligt. Det är även viktigt att rektorn ger personalen rimliga förutsättningar att diskutera skolans jämställdhetsuppdrag och vad det konkret kan innebära för planering och genomförande av undervisningen. Det är exempel på insatser som sammantaget bör skapa en god grund för skolenhetens strategiska

jämställdhetsarbete som ytterst syftar till att motverka begränsningar i elevernas lärande, val och utveckling som bottnar i könsmönster.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömning är att eleverna i varierande utsträckning får en strukturerad undervisning och ett lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att de ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Det varierar även i vilken utsträckning lärarna förmedlar höga förväntningar, ställer utmanande krav och hjälper eleverna att nå uppsatta mål utifrån elevernas olika behov och förutsättningar. I undervisningen förekommer metoder för att involvera eleverna i planeringen och utvärderingen av undervisningen i syfte att utveckla densamma men det arbetet sker inte på ett strukturerat sätt på hela skolenheten.

Granskningen visar att eleverna i skiftande utsträckning får en undervisning som är strukturerad, varierad och som innehåller ett aktivt lärarstöd. Under de observerade lektionerna varierade undervisningen mellan en kortare eller längre introduktion och en eller flera uppgifter som skulle genomföras individuellt, i par eller i mindre grupper. Vissa av genomgångarna saknade en tydlig inramning genom exempelvis anknytning till tidigare eller kommande lektioner så att eleverna skulle förstå syftet med de tilldelade arbetsuppgifterna och sätta dem i sitt sammanhang. Vissa lärare berättar att de går igenom syftet i helgrupp och att de elever som förstår sätter igång medan lärarna förklarar för enskilda så att även de ska förstå. Lärarna har diskuterat hur en lektionsstruktur ska se ut. Att det ska finnas en så kallad start- och stopprutin och att syftet ska stå på tavlan är bestämt på skolvivå men lärarna säger att det ändå görs i olika utsträckning. Även rektorn är medveten om att arbetet med lektionsstruktur skiljer sig åt mellan lärare men arbetar för att det ska följas av alla. Eleverna berättar att det brukar stå på tavlan vad lektionen ska handla om och att vissa lärare förklarar muntligt men att alla lärare inte gör det lika bra. Vissa lärare gör det alltid medan

andra nästan aldrig gör det, enligt eleverna. Lärarna berättar att de arbetar för att skapa variation i undervisningen och beskriver hur de exempelvis förlägger uppgifterna som ska lösas i grupp, enskilt eller pararbete; utifrån EPA-modellen (enskilt, par, alla) som tillämpas på skolan. Lärarnas upplevelser varierar gällande deras förutsättningar att kunna erbjuda aktivt lärarstöd utifrån elevernas behov och gruppstorlek. Vissa lärare anser att grupperna har blivit för stora och det då blir svårt att hinna med och hjälpa alla elever. Det finns lärare som grupperar eleverna utifrån deras förkunskaper för att på så sätt kunna hjälpa fler elever samtidigt. Elevhälsoteamet påpekar att läraren styr sin planering men att de brukar föreslå anpassningar, exempelvis ge förslag på placering i klassrummet som kan skapa bättre förutsättningar för lärare att kunna erbjuda eleverna ett aktivt lärarstöd.

Granskningen visar vidare att det varierar om och hur eleverna möter höga förväntningar i undervisningen och om de får adekvata utmaningar och stimulans för att komma längre i sin kunskapsutveckling. På flera observerade lektioner finns det exempel där läraren visar tillit till elevernas förmåga och vilja att lära och ett aktivt arbete från lärarna i att stödja eleverna i deras utveckling. Eleverna anför flera exempel på hur lärarna visar att de tror på elevernas förmågor att klara av tilldelade uppgifter. En del lärare brukar berömma elever och många ger konkret feedback kring vad eleverna behöver träna på. Eleverna uppskattar de lärare som säger att det inte är någon fara att säga fel och de beklagar att alla lärare inte gör det. Enligt eleverna varierar vissa lärare arbetsmoment och arbetssätt under lektioner vilket gör att man blir mer intresserad och motiverad. Intresset skapas också, enligt eleverna, om eleverna får anpassade arbetsuppgifter, vilket de får hos vissa lärare. Den dominerande uppfattningen bland eleverna är ändå att de flesta lärare har fokus på att alla elever ska nå betyget E. Det finns lärare som gör lektionen roligare genom att vara lite personliga och prata även om annat än bara ämnet, det uppskattar eleverna. Ett sätt för lärarna att motivera elever är att ge täta återkopplingar i form av formativ bedömning. Ett annat är att skapa variation med skriftliga och muntliga instruktioner, att samma uppgift kan lösas på olika sätt beroende på elevernas kunskapsnivåer. Lärarna, elevhälsan och rektorn medger att det finns risk att skolan missar de elever som behöver stöd för att nå högre betyg. Rektorn menar att de, på grund av låga meritvärden, har varit mycket inriktade mot att eleverna ska nå E-nivån och att de nu behöver uppmärksamma de elever som siktar mot högre resultat. Lärarna delar den bilden och tillägger att det finns mer att göra där och att de behöver utveckla arbetet med att utmana eleverna som har nått långt i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar även att eleverna i varierande utsträckning ges möjligheter att delta i planeringen av undervisningen och i sitt eget lärande. Under de observerade lektionerna framkommer inslag där läraren bereder tillfällen för eleverna att reflektera

över undervisningens innehåll och aktivt delta i det egna lärandet. Till exempel börjar en lektion om frisbee med en metod där läraren presenterar olika slags kast och eleverna får komma med förslag på hur övningen skulle kunna genomföras. Läraren ställer också olika krav på resultaten på en och samma uppgift. Även om det finns lärare som ger eleverna möjligheter till inflytande upplever eleverna överlag att de inte deltar i planeringen av lektionerna utan att de gör det som läraren bestämt. Lärarna berättar att de utgår från kursplanerna och samarbetar i ämnesgruppen när de planerar undervisningen men att eleverna inte involveras i någon större utsträckning. Det finns lärare som med eleverna utvärderar undervisningen efter varje område men sällan direkt efter en lektion. Lärarnas uppfattning är att det är upp till varje lärare att bestämma formerna för det arbetet och att det varierar i vilken utsträckning det görs. Det finns dock inget gemensamt upplägg på skolan eller några direktiv från rektorn kring hur elevernas deltagande i planeringen och utvärderingen av undervisningen ska ske. Eleverna kan även på elevrådet och klassråden framföra åsikter om undervisningen, berättar lärarna och rektorn. Lärarna brukar genomföra utvärderingar i mindre grupper på mentorstid och individuellt på utvecklingssamtal. Någon lärare använder sig av en enkät för att inhämta underlag för att kunna göra undervisningen bättre utifrån elevernas önskemål och synpunkter. Rektorn vill att lärarna ska fråga eleverna hur de upplever undervisningen och säger att det finns många lärare som gör det men inte alla. Lärarna upplever att de mer behöver jobba med klassrumsklimat så att fler elever vågar komma fram med sina synpunkter. Även rektorn menar att lärarna behöver arbeta mer med relationer för att elevernas ska våga tala om vad de tycker om undervisningen men att det i nuläget inte finns några planer för hur det arbetet ska bedrivas framöver.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver se till att eleverna ges ett verkligt inflytande över planeringen, genomförandet och utvärderingen av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det på skolenheten saknas ett arbetssätt där eleverna på ett likvärdigt sätt görs delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Även i de fall när detta förekommer handlar det inte alltid om ett verkligt och påtagligt inflytande som är tydligt för eleverna och där de involveras på ett konkret sätt i alla ämnen. Det finns således inga rutiner på skolenheten kring hur eleverna ska involveras i utvärderingen av undervisningen utan när det sker är det utifrån enskilda lärares initiativ och med den variation som finns.

Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Undervisningen ska vidare utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar för sitt lärande. Enligt skollagen och läroplanen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Det är inte tillräckligt att bara förmedla kunskap om demokratiska rättigheter i undervisningen utan undervisningen ska också bedrivas i demokratiska former och förbereda eleverna för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Det är mot den bakgrunden som Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med lärarna inleda ett utvecklingsarbete med elevernas delaktighet i undervisningen. Ytterst ska det arbetet ha som mål att skapa reella möjligheter för elever att delta i planeringen och utvärderingen av undervisningens arbetsätt, arbetsformer och innehåll. För att elevers delaktighet och inflytande i skolan ska bli en realitet bör lärare involvera elever på ett konkret sätt och det gäller i alla ämnen. Detta kan exempelvis ske genom att involvera elever, utifrån deras ålder och mognad, att i större utsträckning diskutera arbetsformer, stödjande insatser och utmaningar för att utvecklas så långt som möjligt. Eftersom inflytandet ska vara påtagligt, det vill säga tydligt för eleverna, räcker det inte att läraren själv planerar undervisningen, med hänsyn till elevernas intressen och tidigare erfarenheter. Detta kan ses som ett indirekt elevinflytande, men för att inflytandet ska vara äkta behöver eleverna stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner. Det är viktigt att skolan inte enbart ger ett obetydligt eller skenbart inflytande eftersom det riskerar att påverka elevers tilltro till demokrati negativt. Rektorn behöver även se till att lärarna, i syfte att utvärdera undervisningen, på olika sätt inhämtar elevernas synpunkter och hur undervisningen genomförs avseende innehåll, arbetsätt och arbetsformer. Väl genomförd och kontinuerlig inhämtning av elevernas synpunkter på lärarens undervisning kan ligga till grund för läraren att utveckla undervisningen och i större utsträckning anpassa den till den befintliga undervisningsgruppen.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att det vid skolenheten bedrivs ett samlat arbete med trygghet och studiero som även eleverna deltar i. Som följd av detta känner eleverna sig trygga i och omkring skolan och deras utbildning präglas av studiero som möjliggör en så god inläring som möjligt vilket i förlängningen bidrar till elevernas möjlighet att nå kunskapskraven. Rektorn försäkrar sig om att det vid skolenheten finns ett gemensamt förhållningssätt, hos all personal i syfte att agera när det brister i studiero eller när eleverna känner sig otrygga.

Granskningen visar att det vid skolenheten finns såväl fungerande forum för personal att i olika slags personalmöten prata om studiero som tillfällen att diskutera strategier och förhållningssätt som lärare behöver för att upprätta studiero i klassrummet. Skolans ordningsregler finns samlade i Kompassen, ett dokument framtaget för ett tag sedan, och eleverna upplever att de flesta lärare försöker se till att reglerna efterlevs. Lärarnas uppfattning är att det finns uttalade förväntningar från rektorn att alla ska efterleva det som finns i Kompassen och att det görs i stor utsträckning. Det som enligt eleverna leder till bättre studiero är deras fasta placeringar i klassrummen och det faktum att mobilen ska lämnas in, vilket eleverna förväntas göra och för det mesta också gör. Vid de observerade lektionstillfällena hade eleverna god studiero och möjlighet att arbeta i en lugn miljö. Eleverna berättar att deras möjligheter att arbeta i klassrummet utan att bli störda av andra elever kan bero på vilken lärare som undervisar och även på hur lektionen är strukturerad. Eleverna ger som exempel att det under lektioner med långa genomgångar bli mer pratigt men att lärarna ändå lyckas återskapa studiero. Eleverna menar också att de uppskattar att lärare har tydliga regler och att de då blir mer motiverade till att följa de överenskomna reglerna. Om det uppstår fall när läraren inte riktigt förstår hur de ska hantera studiero på lektionerna, berättar lärarna, kan även elevhälsoteamet prata med berörda elever och läraren för att hitta fungerande lösningar.

Granskningen visar vidare att ett förebyggande arbete, i syfte att skapa trygghet bedrivs på olika sätt vid skolenheten. I inkommen dokumentation från skolenheten inför granskningen beskriver rektorn ett flertal sådana aktiviteter, exempelvis att läsåret startas med värdegrundsarbete under första skolveckan, elever i årskurs 7 deltar i en organiserad hajk med övernattnings i syfte att öka sammanhållning, gemenskap och ömsesidig hänsynstagande, rastvakter och bussvakter ökar tryggheten och förebygger kränkningar. Eleverna berättar att de första veckan på skolåret arbetade mycket med värdegrundsfrågor och trygghet. Specialpedagogen var med, de

gick igenom Kompassen och pratade om mobbning. Då genomfördes även en trygghetsvandring på skolan för att identifiera platser där eleverna kan känna sig otrygga. Dessutom deltog eleverna i en hel del övningar tillsammans, jobbade i grupper och pratade om bemötande, förhållningssätt, trygghet. Eleverna brukar också fylla i en enkät där frågor som rör tryggheten finns med. Vid de observerade lektionstillfällena framkommer inget annat än att eleverna vid skolenheten är trygga med sina klasskamrater och med sina lärare. Eleverna säger i intervjuer att de känner sig trygga i skolan och att det inte förekommer mobbning, det är alltid lärare som är ute på raster både i skolan och på skolgården. Det finns även bussvakter som ser till att ingen bråkar i kön. Lärare berättar att alla i personalen agerar direkt om det märker att något händer som påverkar elevernas trygghet. Elevhälsoteamets uppfattning är att det finns en samstämmighet bland personal hur det ska agera när det brister i studiero eller trygghet och att alla lärare och personal tar sitt ansvar. Lärarna ingriper direkt om någon elev exempelvis sitter i korridoren på lektionstid, då kommer alltid någon lärare och ställer frågor om varför eleven inte är på lektion, menar elevhälsoteamet. Rektorn uppger att det var ett tag sedan Kompassen togs fram och att den i delar kan uppfattas som otidsenlig av eleverna. Eleverna är, enligt rektorn, så "fantastiska" mot varandra att själva uppdateringen av dokumentet inte har prioriterats även om det arbetet ska göras inom kort och under elevernas medverkan.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn har gett lärarna förutsättningar för att diskutera och kvalitetssäkra likvärdiga omdömen och sätta likvärdiga betyg. Lärarna använder sig av olika metoder och arbetssätt för att kunna göra likvärdiga bedömningar. Det finns dock delar inom området bedömning och betygssättning som behöver utvecklas. Rektorn behöver se till att eventuella skillnader i bedömning och betygssättning mellan olika lärare analyseras och utifrån denna analys föra diskussioner med lärarna så att en likvärdig bedömning och betygssättning görs på skolan.

Granskningen visar att lärarna har förutsättningar för att samverka i syfte att ge likvärdiga omdömen och sätta likvärdiga betyg. Rektorn och lärarna uppger att det finns forum på skolan för lärarna att träffas och kvalitetssäkra omdömen och betyg. I inkommen dokumentation från skolenheten inför granskningen rörande bedömning och betygssättning beskriver rektorn bland annat att skolans pedagoger under våren 2019 genomgått Skolverkets webbkurs *Bedömning och betyg: Återkoppling*. Syftet har varit att få en likvärdig bedömning på skolenheten, gemensamt arbetssätt och en gemensam dokumentation vid betygssättning. Rektorn berättar att hen kontinuerligt pratar med de lärare som skriver under betygen och aktualiserar vikten av likvärdiga omdömen och likvärdiga betyg. Enligt rektorn har de behöriga lärarna i uppdrag att stötta och även följa upp obehöriga lärares undervisning inklusive arbete med bedömning och betygssättning. Lärarna berättar också att behöriga lärare regelbundet hjälper obehöriga kollegor med såväl planering som bedömning och betygssättning. En obehörig lärare säger under intervjun att hen rådfrågar behöriga lärare på skolan vid olika bedömningssituationer och att det känns tryggt. Lärarna berättar vidare att nationella prov samrättas i kommunen och på skolan och att de får en undervisningsfri dag för att samrätta. Enligt rektorn sker ett kommungemensamt samarbete mellan lärare som är ensamma att undervisa i sitt ämne på skolan. Tidigare fanns det även träffar med andra lärare i ämnesträffar men nu hinns det inte med för alla lärare. Det kanske ska ske någon gång till våren, uttrycker rektorn som en förhoppning. Det som lärarna beklagar är att de kommunövergripande nätverksträffarna inte längre finns samt att sambedömning för modersmål också har försvunnit utan att lärarna känner till om de kommer att återupptas.

Granskningen visar vidare att skillnader i bedömning och betygssättning mellan olika lärare eller eventuella avvikelser mellan betyg och resultat på nationella prov inte analyseras i tillräcklig utsträckning vid skolenheten. Som lärarna minns har det inte varit så stora skillnader mellan nationella prov och slutbetyg när de har sett underlagen. I våras fick de flesta eleverna det slutbetyg som de fick på nationella prov, berättar lärarna, förutom de elever som genom intensivkurs i matematik för att klara kunskapskraven som minst ska uppnås. De fick högre slutbetyg än vad de fick på nationella prov. I Skolblad avseende Dalboskolan kan emellertid utläsas att relationen mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 varierar mellan ämnen och över tid i huruvida eleverna får lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget. Både lärarna och rektorn anför under intervjuer att en stor omsättning av lärare kan ha påverkat betygssättningen i ett par ämnen. Samtidigt betonar framförallt lärarna att någon analys, om det finns en korrelation mellan läraromsättning och elevernas betyg, inte har genomförts vid skolenheten med fokus på att uppmärksamma eventuella skillnader i likvärdighet i bedömning och betygssättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver ur olika perspektiv analysera skillnader mellan olika lärares bedömningar och betyg i syfte att säkerställa likvärdiga betyg.

Skolinspektionens granskning visar att det på skolenheten inte i tillräcklig utsträckning bedrivs ett kontinuerligt och tydligt analysarbete med fokus på att förklara skillnader mellan olika lärares bedömningar och betygssättning i syfte att säkerställa en likvärdighet.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om betyg och betygssättning framgår att rektorn ska följa upp lärares samlade bedömningar, resultat på nationella prov, lärares omdömen och betyg i olika klasser eller betygssättning mellan flickor och pojkar. Detta i syfte att säkerställa en likvärdig betygssättning på skolan och att lärarna gör bedömningar på ett likvärdigt sätt. Om det exempelvis framkommer avvikelser mellan betyg och provbetyg är det viktigt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på och att med utgångspunkt i den analysen sätta in och säkerställa att konkreta förbättringsinsatser genomförs.

Eftersom betygssättning innebär myndighetsutövning och är en komplex praktik är det av stor betydelse att betygen är rättvisande och likvärdiga. Mot den bakgrunden rekommenderar Skolinspektionen rektorn att, inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, tillsammans med lärarna kontinuerligt analysera och följa upp olika lärares samlade bedömningar och betygssättning. Sedan behöver rektorn med utgångspunkt i den analysen sätta in och säkerställa att konkreta förbättringsinsatser genomförs. Allt detta i syfte att säkerställa att det vid skolenheten sker en likvärdig betygssättning samt att lärarna gör bedömningar på ett likvärdigt sätt. I rektorns ansvar ingår vidare att finna former att tillsammans med sin personal undersöka både i fall det finns omotiverade avvikelser i betygen inom skolenheten och om det framkommer avvikelser mellan terminsbetyg och slutbetyg jämfört med betyg på nationella prov. Därefter behöver rektorn med utgångspunkt i det fatta beslut om åtgärder för att komma till rätta med dem och därmed höja bedömningarnas och betygssättningens kvalitet och likvärdighet.

På Skolinspektionens vägnar

X Mirzet Tursunovic

Föredragande
Signerat av: Mirzet Tursunovic

X Susanne Nordberg

Beslutsfattare
Signerat av: Susanne Nordberg

I handläggningen av ärendet har även utredare Gerd Pålsson Berg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 6 och 7 november 2019. Besöket genomfördes av Mirzet Tursunovic och Gerd Pålsson Berg.

Dalboskolan är en kommunal skolenhet med Vänersborgs kommun som huvudman. Vid skolenheten bedrivs utbildning i grundskolans årskurser 7-9. Vid tidpunkten för granskningen har skolenheten 179 elever i de aktuella årskurserna. Dalboskolan leds av en rektor som har innehaft den tjänsten sedan april 2018. Skolpersonalen har regelbundna arbetslagsmöten i olika konstellationer.